

Årsrapport nationella taxan 2019

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Sammanfattning	3
Allmänt	4
Samverkansorganet.....	5
Ersättningsetableringar	6
Resultat	6
Besök och kostnader 2019	6
Läkare	7
Fysioterapeuter.....	8

Bakgrund

Verksamheten för vårdgivare verksamma enligt nationella taxan regleras av lagen och förordningen om läkarvårdsersättning (LOL, FOL) samt lagen och förordningen om ersättning för fysioterapi (LOF, FOF). Lagstiftningen reglerar Region Norrbottens ansvar gentemot läkarna och fysioterapeuterna samt läkarnas och fysioterapeuternas skyldigheter avseende legitimation, utförd vård och verksamhetsuppföljning.

Från och med 2009 är det möjligt för läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan att sälja sin rätt till ersättning från regionen till en annan vårdgivare via en ersättningsetablering. Den nye vårdgivaren ska då enligt lagstiftningen teckna ett samverkansavtal med Region Norrbotten.

Från 2016 har alla vårdgivare också möjligheten att teckna en samverkansöverenskommelse med Region Norrbotten. Överenskommelsen är en utökning av det lagstadgade samverkansavtalet. I överenskommelsen erbjuds ersättning för vissa åtgärder utöver de lagstadgade samt viss förenklad administration. Överenskommelsen innebär också att uppföljning av verksamheten ska göras transparent utan att patientuppgifter röjs. Enligt överenskommelsen ska regionen löpande hålla dialogmöten med grupp-mottagningar alternativt enskilda fysioterapeuter/läkare. Målsättningen är att regionen successivt ska teckna samverkansöverenskommelser med alla läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan i Norrbotten.

Läkare och fysioterapeuter som har etableringar som startat före 1995, då etableringsrätten var fri är inte genom lag bundna att teckna samverkansavtal med Region Norrbotten. Dock så finns en förhoppning att de ändå ska teckna en frivillig samverkansöverenskommelse.

En resultatuppföljning sammanställs och redovisas i en årsrapport till regionstyrelsen. De parametrar som följs upp har valts i samråd med Samverkansorganet nationella taxan. De fem parametrar som ska följas upp är; besök per vårdgivare, genomsnittligt antal besök per patient fördelat på vårdgivare, andel normalarvode av totalt antal besök, ålders- och könsfördelning för patienter per specialitet (grupp av specialiteter) samt nya patienter per vårdgivare.

Sammanfattning

Region Norrbotten vill få ökad insyn i verksamheterna som bedrivs på nationella taxan i Norrbotten. Därför togs det 2016 fram en utökad samverkansöverenskommelse. Överenskommelsen innebär ett antal förmåner för vårdgivarna, men också skyldighet att samverka och vara transparenta mot Region Norrbotten. Vi årsskiftet 2019/2020 hade 47 fysioterapeuter och 16 läkare skrivit under samverkansöverenskommelse med regionen. Det är en stor förbättring från 2017 då 13 fysioterapeuter och en läkare hade skrivit samverkansöverenskommelse.

Verksamheten på nationella taxan i Norrbotten är väldigt centrerad till Luleå där 50 procent av fysioterapeuter och 75 procent av läkarna har sina mottagningar. Detta avspeglar sig tydligt i fördelningen av patienter mellan de egna hälsocentralerna och nationella taxans fysioterapeuter i Luleå, där 57 procent av fysioterapi patienterna gick till nationella taxans fysioterapeuter.

Under 2019 har sju fysioterapeuter och fyra läkare överlåtit sina etableringar via anbud, så kallade ersättningsetablering. Alla nya etableringar har skrivit under samverkansavtal och överenskommelse.

Nettokostnaderna för nationella taxan i Norrbotten minskade från 2018 till 2019, detta kan förklaras med en minskad aktivitet bland läkarna, där många vårdgivare förbereder inför pensionering. Kostnaderna har totalt sett minskat något över en 10 års period detta kan tillskrivas en noggrannare uppföljning och granskning av fysioterapeuter och läkare. I genomsnitt gjordes ca åtta besök per patient hos fysioterapeuter och 2 besök per patient hos läkare under perioden januari - december 2019. För 2018 var siffrorna samma för fysioterapeuterna och 1,9 besök per patient för läkarna. Både antalet besök och patienter sjönk hos läkarna som en följd av lägre arbetstakt inför pensioneringar. Antalet fysioterapibesök och patienter var nästan identiskt med året innan.

Könsfördelningen mellan vårdgivare på nationella taxan är inte samma som för läkare och fysioterapeuter totalt sett. På nationella taxan i Norrbotten finns betydligt mer manliga läkare vilket kan förklaras av den höga medelåldern bland taxans läkare. Bland yngre läkare är könsfördelningen jämnare. Även bland fysioterapeuterna så är andelen män högre än bland fysioterapeuter totalt. Att nationella taxans fysioterapeuter överlag är mer inriktad mot idrott och träning kan vara en av orsakerna.

Allmänt

Region Norrbotten har vid slutet av 2019 60 stycken fysioterapi etableringar. Av dessa innehåser 34 av kvinnor och 26 av män. Det finns 24 stycken läkar-etableringar där endast fem innehåser av kvinnor och 19 av män. Att fördelningen är ojämn bland läkarna kan förklaras med en hög medelålder i denna gruppering. Könsfördelningen inom läkarkåren har utjämnats under de senaste åren. Det finns inte något pensionskrav för taxans läkare så arbetar äldre läkare arbetar kvar långt efter pensionsåldern. Bland fysioterapeuterna finns det några fler kvinnor än män, men det motsvarar inte siffrorna inom yrkeskåren totalt, där kvinnorna är i en stor majoritet. En av orsakerna kan vara att många av taxans fysioterapeuter är inriktade mot idrottsskador vilket historiskt sett varit en mansdominerad nisch inom yrkesgruppen.

I slutet av 2017 hade endast en (4 procent) av läkarna på nationella taxan skrivit under utökad samverkansöverenskommelse. Vid slutet av 2019 hade 66 procent av läkarna hade skrivit under. Vilket i praktiken betyder att 66 procent av läkarna vill ha nära samverkan och dialog med Region Norrbotten.

ten, för att underlätta uppföljning och kontroll. Detta är ett resultat av personlig kontakt och dialog med respektive läkare.

Läkare	2017	2018	2019
Utökad samverkansöverenskommelse	1	14	16
Grundavtal (samverkansavtal)	10	3	2
Övergångsregler	13	7	6
Totalt antal etableringar	24	24	24

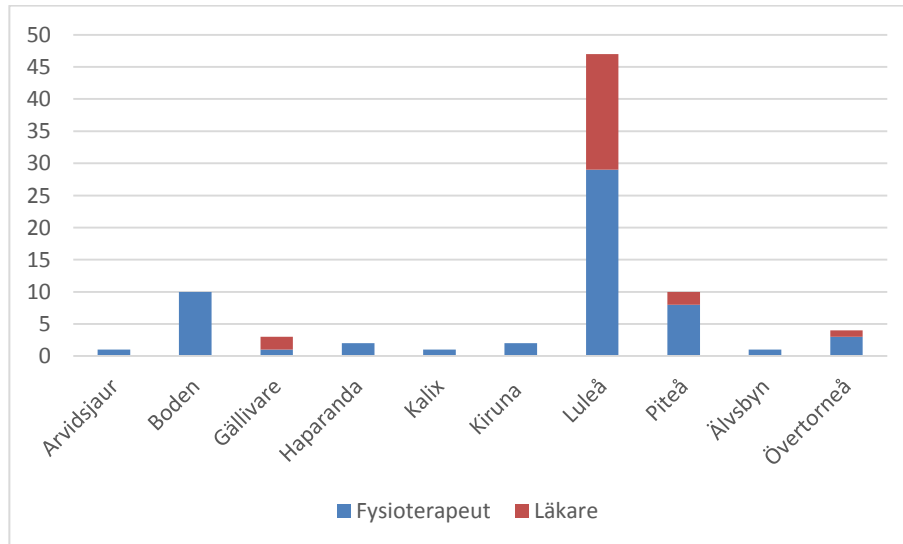
Tabell 1: Samverkansförutsättningar 2017, 2018 och 2019

Det går att se ett liknande resultat för fysioterapeuterna på nationella taxan där antalet med utökad samverkansöverenskommelse ökade från 22 procent till 78 procent, som ett direkt resultat av personliga möten och dialoger med respektive fysioterapeut.

Fysioterapeuter	2017	2018	2019
Utökad samverkansöverenskommelse	13	36	47
Grundavtal (samverkansavtal)	15	7	2
Övergångsregler	32	17	11
Totalt antal etableringar	60	60	60

Tabell 2: Samverkansförutsättningar 2017, 2018 och 2019

Verksamheten på nationella taxan i Norrbotten är centrerad till Luleå där 50 procent av fysioterapeuter och 75 procent av läkarna har sina mottagningar.

Figur 1: Fördelning av etableringar över länet

Samverkansorganet

Samverkansorganet består av representanter från Region Norrbotten och de privata vårdgivarna på nationella taxan i Norrbotten. Representanterna för läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan utses av respektive intresseorganisation; Privatläkarföreningen respektive Fysiotera-

peuterna. Samverkansorganet är ett organ för information och samverkan i frågor som rör vårdgivare verksamma enligt nationella taxan. Under 2019 hölls fyra sammanträden där bland annat uppföljning, granskning och samverkan har diskuterats.

Ersättningsetableringar

Under 2019 har sju fysioterapeuter och fyra läkare överlåtit sina etableringar via anbud, så kallad ersättningsetablering. Alla har utöver sitt samverkansavtal även skrivit under samverkansöverenskommelse med Region Norrbotten. Regionen är enligt lagstiftningen ansvarig för upphandlingen av ersättningsetableringar. Från 2017 sker hela budgivningsprocessen i regionens upphandlingsprogram. Programmet säkerställer att alla bud är dolda till budgivningen är avslutad.

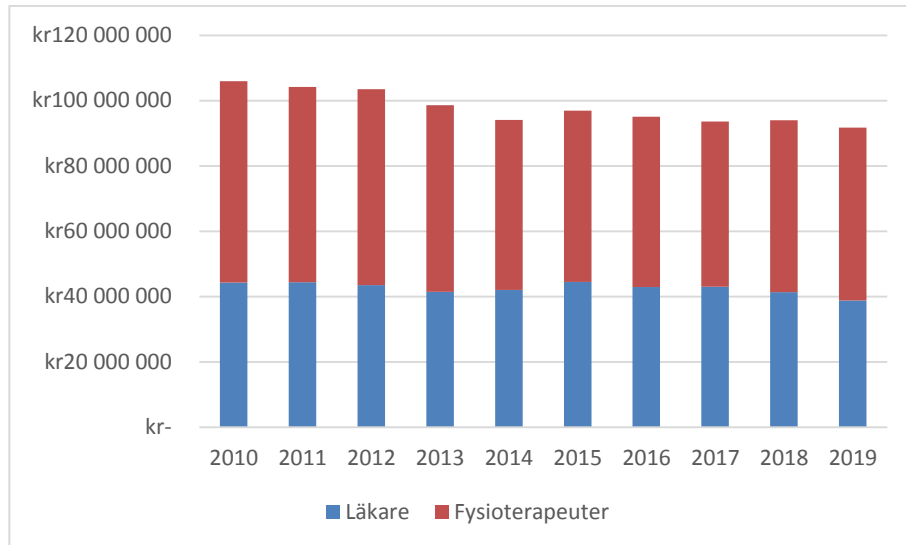
I och med en etableringsöverlåtelse sker oftast en förändring av verksamheten. Det gäller inriktning på verksamheten och andelen nya respektive gamla patienter, samt för fysioterapeuter även fördelningen mellan särskilt arvode och normalarvode. Rätt att debitera särskilt arvode för fysioterapeuter fastställs av regionen efter en bedömning av vidareutbildningar och yrkeserfarenhet. Rätt att debitera särskilt arvode för läkare bestäms automatiskt av läkarens specialitet. Den nya etableringsinnehavaren har enligt lagstiftningen ett år på sig att uppnå kravet om heltidsverksamhet.

Resultat

I denna rapport ges en kort beskrivning av utfallet av indikatorerna och några kommentarer till resultaten.

Besök och kostnader 2019

Region Norrbottens nettokostnad för verksamheten privata vårdgivare enligt den nationella taxan är totalt ca 97,4 mkr för 2019 för 2018 var nettokostnaden 102,4 mkr. I detta ingår intäkter avseende utomlänspatienter 1,4 mnkr samt momskompensation 6 mkr. Till läkarna betalades 44 mkr och till fysioterapeuterna 51 mkr Regionen har även en kostnad för laboratorieundersökningar på 8,5 mkr. Den totala nettokostnaden minskade från 2018 till 2019, detta kan förklaras med en minskad aktivitet bland läkarna, där många vårdgivare förbereder inför pensionering. Men också av återföring av fysioterapiersättning på 1,8 mkr från en uppbokad skuld. Ersättningsnivån till läkare och fysioterapeuter har ökat med 2,5 procent 2019, men trots ökad ersättning för patientbesök och behandlingar så har den sammanlagda kostnaden för läkare och fysioterapeuter en nedåtgående trend från 2010 till 2019. En förklaring till detta kan vara den strukturerade uppföljning och granskning som har gjort av nationella taxans vårdgivare.

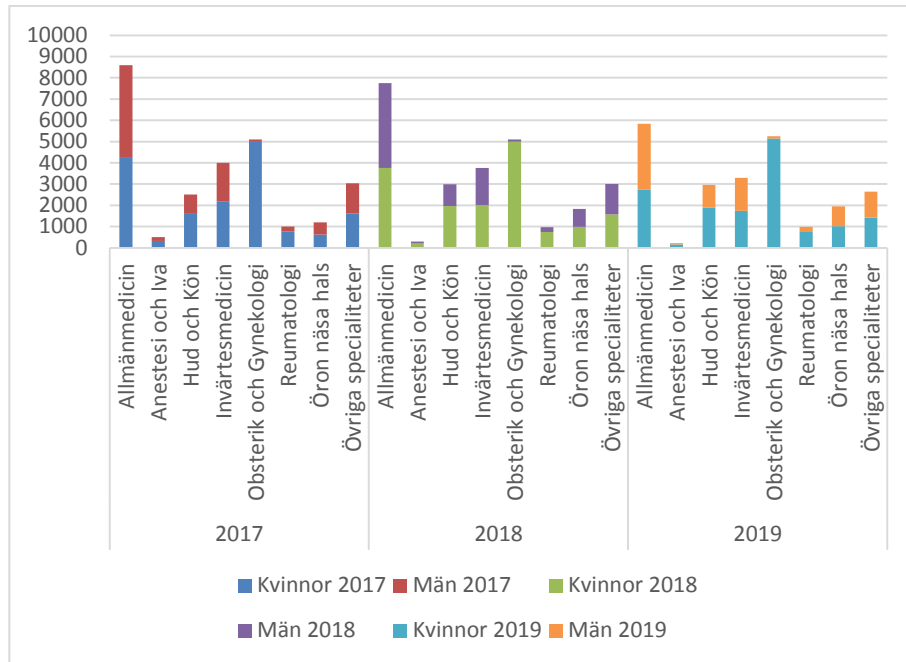

Figur 2: Kostnader för läkare och fysioterapeuter 2010-2019.

Läkare

Under 2019 gjordes ca 37 000 besök hos läkare verksamma enligt nationella taxan, vilket är ca 3 000 mindre än 2018. Utöver det registrerades ca 23 000 telefonkontakter. Cirka 32 procent av besöken registrerades inom specialiteten allmänmedicin. Av besöken var 77 procent normalbesök, 19 procent så kallade särskilda åtgärder (särskilt tids- eller kostnadskrävande åtgärder). I genomsnitt gjordes 2 (1,9 besök, år 2018) besök per patient.

Normalarvodet ska enligt lagstiftningen utgöra den huvudsakliga delen av den medicinska verksamhet som förekommer inom respektive läkares specialitet. Av 24 läkare debiterar 18 (75 procent) normalarvode vid mer än hälften av besöken. Resterande (25 procent) debiterar andra arvoden vid mer än hälften av besöken. Fördelningen mellan män och kvinnor inom respektive läkarspecialitet kan i vissa fall förklaras av specialitetens inriktning. Totalt sett är det fler kvinnor än män som besöker nationella taxans läkare, förklaringen till detta är att det finns fyra aktiva specialister inom obstetrik och gynekologi, ett specialistområde där nästan alla patienter är kvinnor. Tittar vi på de andra områdena så är patienternas könsfördelning jämn.

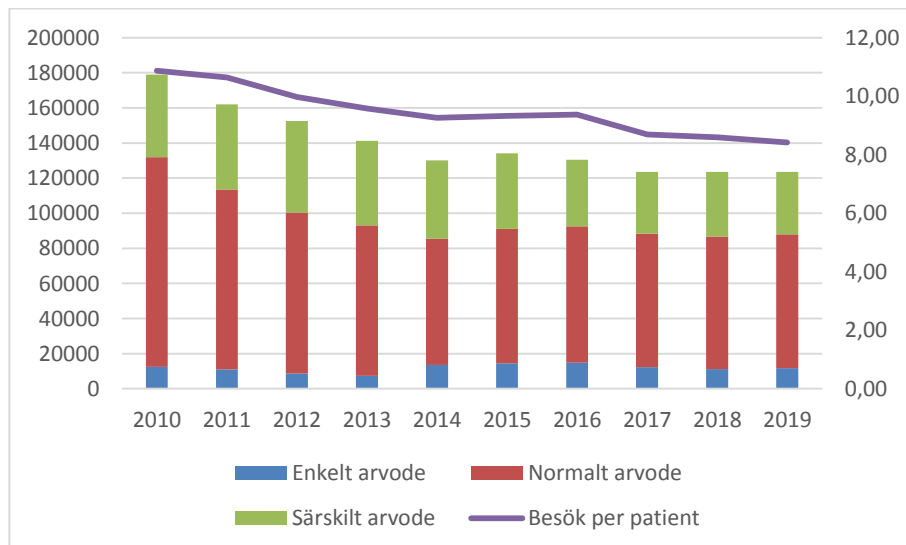

Figur 3: Besök könsfördelade mellan olika läkarspecialiteter 2019.

Fysioterapeuter

Både antalet fysioterapibesök och unika patienter har legat relativt jämnt det tre senaste åren, detta trots att ett antal ersättningstableringar skett. I genomsnitt gjordes ca åtta besök per patient 2019 (ca åtta besök per patient 2018).

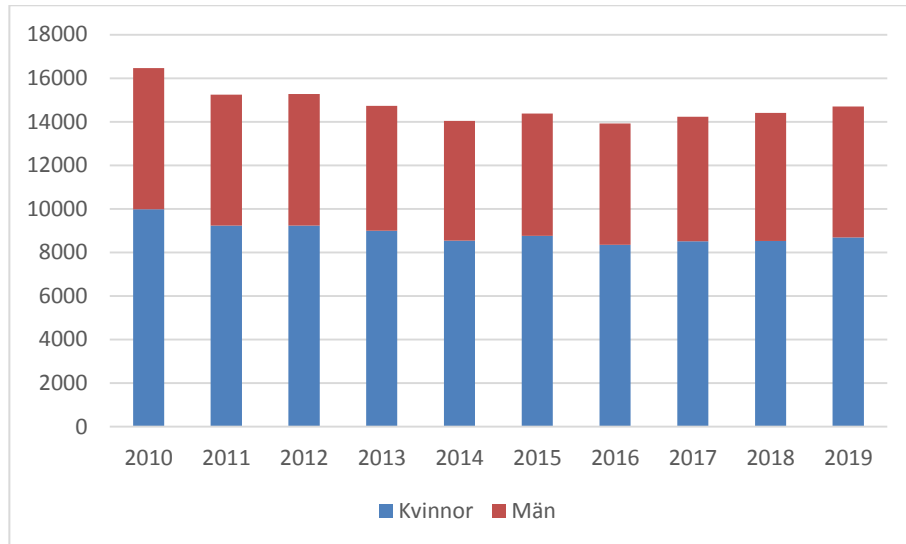
Normalarvode utgör enligt lagstiftningen det enhetliga arvudet för den huvudsakliga delen av behandlingarna i fysioterapiverksamheten. Av 58 fysioterapeuter debiterar 27(46 procent) normalarvode eller lägre vid mer än hälften av besöken.

Figur:4 Antal fysioterapibesök 2010-2019 fördelat på arvodeskategori, och besök per patient.

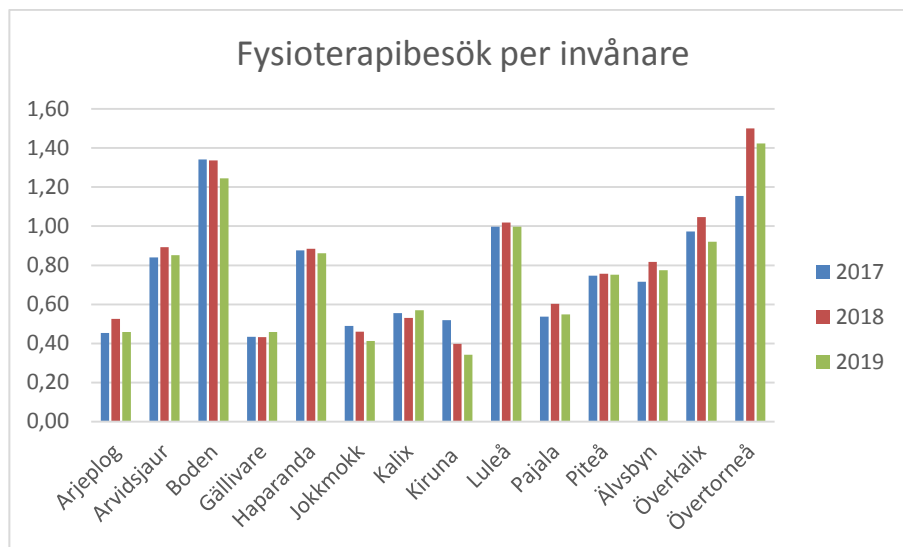
Patienterna som får fysioterapi genom nationella taxan består av fler kvinnor än män, ett mönster som vi kan se i hela primärvården. Könsfördelningen mellan fysioterapipatienter har inte förändrats mycket under de senaste 10 åren. Det totala antalet patienter har minskat något under en 10 år period, vilket kan förklaras av att några etableringar har gått ner i arbetstid inför pensionering.

Figur 4: Antal unika fysioterapipatienter fördelat på kön 2010-2019.

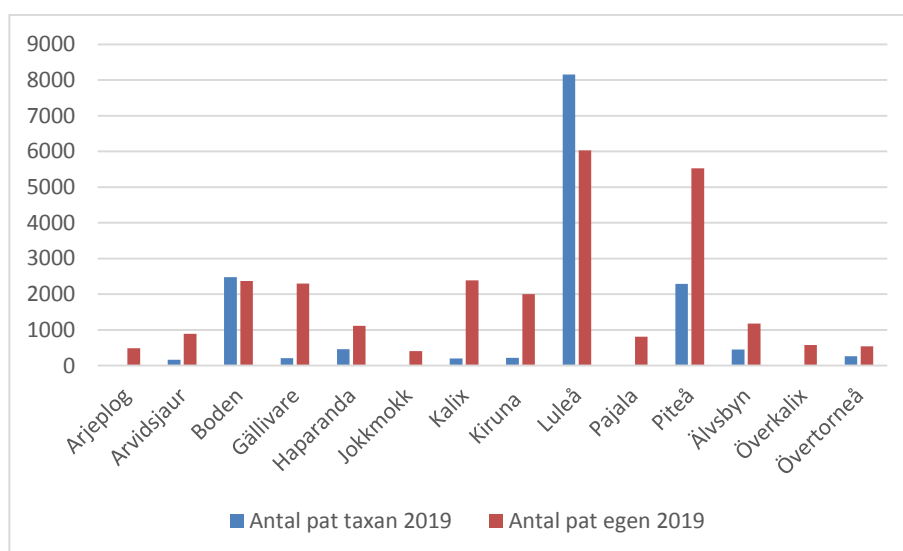
Fysioterapeuter verksamma på nationella taxan är en del av primärvården och utgör tillsammans med fysioterapeuter inom vårdvalet det totala utbudet av fysioterapi inom primärvård i länet. Antalet fysioterapibesök per invånare är ojämnt fördelat över länet.

Den kommunen med flest besök per invånare 2019 är Övertorneå. I de kommuner där man har flest besök per invånare har man också flera aktiva privata fysioterapeuter, vilket gör att patienterna har större möjlighet besöka en fysioterapeut vid upplevda besvär. I vissa fall kan en ökad tillgång också leda till större efterfrågan.

Figur 5: Fysioterapibesök per invånare 2017-2019. Inkluderar både nationella taxan och vårdval.

Fördelningen av patienter mellan regionens egna hälsocentraler och taxans vårdgivare följer samma mönster som figur 1. I Luleå och Boden har nationella taxans vårdgivare mer än hälften av patienterna. Eftersom taxans etableringar är mycket svåra att flytta eller avsluta, måste hälsocentralerna i respektive kommun anpassa sin bemanning efter taxans utbud. Samverkan mellan regionens hälsocentraler och taxans vårdgivare fungerar bra i vissa kommuner. Men i de kommuner med många taxevårdgivare som exempelvis Luleå och Boden finns mer att önska gällande samverkan. God samverkan med taxans vårdgivare skulle underlätta för patienter, och innebära besparingar för regionens hälsocentraler.

Figur 6: Antal patienter taxan respektive regionens egna hälsocentraler.